



DET GODE PENSJONATLIV

På pensjonat: Fire gjester og to vertinner. Maurtua PensjonistPensjonat på Utøy i Inderøy er et tilbud om et todagers opphold med overnatting i landlige omgivelser med fokus på trivsel og mestring. Tilbudet er nystartet Magnus By, Arnt Vang, Svein Johnsen og vertinne Ida S. Tangstad. Fremst sitter Åse Gregersen.

Flere hundre år med gleder, sorger, liv og latter sitter rundt bordet. Glemsomheten gjester også bordsettet. Den er velkommen den også.

TEKST OG FOTO | **INGVILD RØNNING RADWAN**

Denne dagen har Åse Gregersen vevd mange nye meter. Vante hender, lang erfaring og arbeidsglede har gjort løperen lang. Og lengre skal den bli. Ute har karane sjauet. Arnt Magnus By, Svein Johnsen og Arnt Vang har lempet og båret. Middagshvil har ingen hatt, det har ikke fristet. Det lukter hjembakt i trønderlåna på Utøy i Inderøy. Rundstykker med bygg og blåbær. Hjemmebakte knekkebrød. Sild og eggesalat. Praten går om bodymass index, bærplukking og barnebarn. De fire rundt bordet er pensjonærer ved Maurtua PensjonistPensjonat.

Demens. Ordet er litt hardt. Og litt trist.
– Er det ikke rart. Alt som hendte før, husker jeg. Ja, det er rarere enn rart, mener Åse.

85 år er hun blitt. Etter et langt liv på gård sammen med sin Øystein og fem barn, bor hun nå i lettvent leilighet på Muusøra i Inderøy.

– «Se alltid lyst på livet» er Åses motto. Hun dveler ikke for mye over den begynnende demenssykdommen. Ordet går igjen i mediene. Fokuset på demens øker stadig. Til høsten vil bøssebærere fra TV-aksjonen gå fra dør til dør for å samle inn penger til demenssaken i regi av Nasjonalforeningen for folkehelse. Ny forskning skal gjøres. Bedre tilbud skal gis til demente og deres pårørende. Og kveldsmatbordet Åse sitter rundt, er et nytt tilskudd til tilbudet for demente. Maurtua PensjonistPensjonat holder til ved Maurtua Vekstgård. Pensjonistpensjonatet startet i april og er et tilbud om to dager på Maurtua med overnatting.



og gis til hjemmeboende demente i Inderøy. Samlet rundt bordet her ser vi vertinne Kjerstin H. Grimstad (t.v.), Arnt

Denne typen pensjonat, er visstnok det eneste i sitt slag i landet. Inderøy kommune kjører dette som et prosjekt der det tilbys en overnatting per måned i ett år. Målet er å finne ut om det er behov og interesse for denne typen tilbud i kommunen.

De lever ut en drøm nå, Ida Stene Tangstad og Kjerstin Heggdal Grimstad. Sammen har de siden 2009 med støtte fra Innovasjon Norge, jobbet med å utvikle et konsept og tilbud som i første omgang retter seg mot hjemmeboende demente. Sammen med psykolog Trude Hoff starter de også i disse dager et kurstilbud for foreldre og barn kalt FamilieFakultetet. Dette er et tilbud i samarbeid med barnevernet.

Maurtuva Vekstgård er lokalisert på gammeltunet på gården Hogstad Østre i

Inderøy kommune. På tunet står ei gammel trønderlån med historisk atmosfære og tre store stuer. I andreetasjen av trønderlåna har Ida og Kjerstin sammen med gode hjelpere satt i stand fire soverom. Inderøy Sanitet har også bidratt – de har gitt 100.000 kroner til innkjøp av utstyr.

Tilbake til langbordet. Hunden Senta har tatt rollen som fotvarmer og gulvvasker. Arnt Magnus har hatt flere egne hunder. Han sørger for at hunden har et jevnt tilsig med småsmuler. Hester er han også vant med, og han har sørget for at de to som står i stallen på Maurtuva har fått sitt kveldsfor før de tobente inntar sin mat innomhus. Her på gården er det fokus på trivsel og mestring – og på å gjøre det en trives å holde på med.

■ ■ Er det ikke rart. Alt som hendte før, husker jeg. Ja, det er rarer enn rart.

ÅSE GREGERSEN



Kvelden lister seg på tå: Det er snart natt, men Arnt Magnus By trives godt med å sitte oppe rundt langbordet ved Maurtuva PensjonistPensjonat.



Timene flyr: Åse har ikke vev hjemme lenger, så når hun er på pensjonat er hun stort sett å finne ved veven.

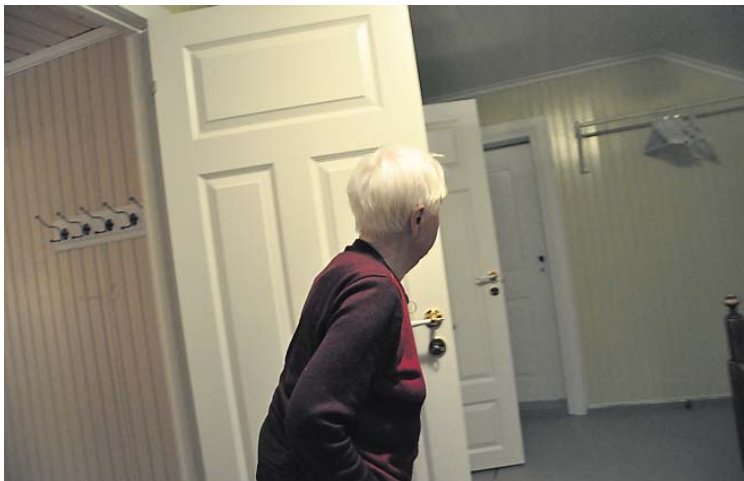
Husa er kjente for Åse. Siden i fjor har hun kommet hit på Trivsels-Treff – et dagaktivitetstilbud til hjemmeboende med demens. Når nå natta nærmer seg, går hun opp trappa for å finne fram nattkjole og toalettmappe. Rommet er nymalt, og senga er ny. Ei lita lampe gir løfte om nattero bak hekla gardiner. Åse som oppdro alle sine barn på et småbruk på Røra, husker tilbake til andre tider.

Åse er enke nå. Hennes Øystein gikk bort for fem år siden. Ringen rundt halsen hengte hun i kjedet samme dag som han døde. Blikket forsvinner. Tankene går tilbake. Åse minnes bruket. Et 200 år gammelt hus. «Det var bygd før vinkel'n va foinni opp», forteller hun muntert.

Den eldste dattera fortalte om lyder på loftet. Rotter så store som katter var det det var. Det var tider.

– God natt, sier hun.

Dagen i dag har vært god. Dagen i morgen har hun allerede planer for. Nye lengder på veven står for tur. Ute har blålyset overtatt for sola. Hesten, sauene, hønene og de fire pensjonærene tar kveld. Denne natta er det Kjerstin som er sovende nattevakt i skuvsenga på gangloftet. ▶▶



På loftet: I ellevetida tar Åse kvelden og finner rommet sitt.



Til kaffen: Kromkaker.



Takk for denne gang: Å ta i bruk gården i demensomsorg, gjøres flere steder i landet, men å tilby om pensjonatovernatting er de trolig alene om ved Maurtuva i Inderøy. Her takker Kjerstin Arnt Vang for besøket i denne omgang.

◀ **Dagene på Maurtuva** består av gode måltider i sosialt fellesskap sammen med aktiviteter både ute og inne. Alt etter interesser, ønsker, årstid, vær- og føreforhold. De fire pensjonærene ved Maurtuva har våknet til en dag med sol og regn i kjent trøndersk samspill. Spaserturen etter frokost ble etterfulgt av arbeid inne og ute. Karene har sjauet på i dag også. Og veven har gått i timevis. Om Åse blir støl og sliten? Jo da, men det kjenner hun ikke på før etter hun er ferdig. Det er slik når en gjør noe en trives med, sier hun.

To dager og en natt nærmer seg slutten. Arnt Magnus er lei seg for at han ikke har visst om Maurtuva før. Åse har oversikten over neste gang hun skal hit hengende på kjøleskapsdøra hjemme. Arnt og Svein sier det skal bli godt å komme heim – og godt å komme tilbake.

Fysisk arbeid skjerper appetitten. Det lukter kokt melk fra kjøkkenet. Åse har kontrollert konsistensen på kleppmelkrøra og vet hva som er på gang. Mens Ida har skrevet i minnebøkene til alle sine gjester, har Kjerstin forberedt sild, kålstuing, poteter, rødbeter og kleppmelk. Krumkaker er dessert. De har Åse med hjemmefra. Med en kvikk vending reiser åttifemåringen seg fra vevstolen.

– Det har sine fordeler å være kun halvannen meter. Har ikke så lange bein å krøye ut fra benken da. Ja, jeg har til og med krypet fem centimeter, så dette går glatt, smiler Åse.

Støl etter timene med veving er hun ikke, men matlyst, det har hun.

– Er'n på pensjonat, så er'n på pensjonat, kommer det fra vertinnene Ida og Kjerstin. Vertskap og gjester kan sette seg til bords før hjemreisen står for tur. Alle gjestene har «booket» seg inn til neste gang. ■



i utvikling: Maurtuva vekstgård som driver Maurtuva pensjonistpensjonat drives av Ida Stene Tangstad (bildet) og Kjerstin Heggdal Grimstad. Her gjør Ida klar minnebøkene som alle gjestene får med seg hjem etter oppholdet.

TV-AKSJONEN TIL DEMENSsAKEN:

■ I 2013 går inntektene fra NRKs TV-aksjon til arbeid for demenssyke. I sin søknad sier Nasjonalforeningen for folkehelsen at Innsamlingsbeløpet først og fremst brukes på tiltak som bedrer livskvaliteten for demenssyke og deres pårørende. Videre på forskning på demens, og sist, men ikke minst på å skape økt åpenhet og forståelse for sykdommen som mange opplever som både skam og tabubelagt i dag.

■ I Norge er det over 65.000 med diagnosen demens. Hvert år er det ca. 9000 nye personer som får diagnosen demens i Norge.

■ Mer om demens:
Demenslinjen: 815 33 032
www.demensinfo.no
www.nasjonalforeningen.no
www.aldringoghelse.no